

Midlerne skal i fremtiden især bygge på en direkte sundhedsdialog med den enkelte borger og en etablering af sundere rammer om vores hverdag. Folkesundhedsprogrammet indeholder ingen nye planer om at iværksætte nye landsdækkende sundhedskampanjer rettet mod hele befolkningen.

Borgerne skal sikres adgang til en mere individuelt orienteret vejledning og rådgivning med et forebyggende og sundhedsfremmende indhold fra fx sundhedspersonalets side. Det handler om forebyggelse i øjenhøjde. En lang række personalegrupper i den offentlige sektor er i deres daglige arbejde i kontakt med borgerne - det gælder ikke mindst udsatte grupper af børn og unge. Disse ansatte yder allerede i dag et stort og prisværdigt forebyggende arbejde. Samtidig har de ansatte mulighed for at indgå i en dialog med borgerne, som sikrer en indsats på baggrund af individuelle behov og ønsker. Regeringen lægger derfor med programmet stor vægt på, at disse medarbejdere sikres en opkvalificering, som sætter dem generelt bedre i stand til at yde en direkte og tidlig indsats over for borgere med sundhedsproblemer. Det kan fx være i form af en indsats over for gravide misbrugere, kostvejledning til hjertepatienter eller en livsstilssamtale hos den praktiserende læge.

Regeringen prioriterer sundere rammer om borgernes hverdag meget højt. Det kan være de fysiske rammer i vores hverdag, som fx sunde boliger, eller en byplanlægning som giver os mulighed for at motionere mere. Men det handler også om, at man i fællesskab opstiller spilleregler for en sundere hverdag på arbejdspladsen, i skolen, på plejehjemmet, i medborgerhuset eller de andre steder, hvor vi færdes til dagligt. Det kan dreje sig om røgfri miljøer, om et sundt arbejdsklima som fx forebygger stress, om mulighed for bevægelse, om sund kantinemad mv.

Ansvar for sundhed

Regeringens mål er, at der skal mere sundhed ind i den enkeltes liv og sundheden skal ud til alle borgere. Nogle har hævdet, at sundhed og livsstil er et privat anliggende. Men vores livsstil påvirker også vores nærmeste omgivelser. Rygning skader fx ikke kun rygeren, et alkoholmisbrug rammer også ægtefælle eller børn, og trafikulykker rammer ikke kun den forulykkede. Samtidig er netop vores livsstil en af de største årsager til de store folkesygdomme, det gælder

fx lungekræft og hjerte-karsygdomme. Derfor er folkesundhed et anliggende, der angår os alle.

Men det udelukker ikke, at vi samtidig har et ansvar for at tage vare på egen sundhed. Livsstil beror i høj grad på egen vilje og egne valg. Målet er langt fra en nation af asketiske borgere. Det handler snarere om, at alle skal have mest muligt ud af livet.

Undersøgelser viser fx, at rigtig mange danskere ønsker at kvitte cigaretterne - men at de savner hjælp og opbakning til at gøre det. Derfor har flere amter og kommuner tilbudt rygeafvænningskurser til borgere, som selv ønsker at stoppe røgen. Regeringen vil i de kommende år støtte etableringen af nogle lokale rammer, som giver den enkelte mulighed for selv at vælge at leve sundt. Det drejer sig ikke om tvang - men om tilbud.

Vores livsstil og sundhed er også et fælles ansvar. Det gælder fx når vi skal sikre børn en god og sund opvækst, tage vare på vores svage ældre eller sikre at syge kan bevare deres arbejde. Her er det en offentlig opgave at gribe aktivt ind, hvor der er behov. Samtidigt har vi alle et medansvar for at fremme sundheden i vores egne omgivelser. Vi skal ikke være sundhedsapostle over for hinanden, men vi skal i fællesskab støtte hinanden - fx gennem besøgsordninger, sunde madklubber eller firmafodbold - til en bedre levevis.

Livsstil frem for miljø

I sommerens debat er Folkesundhedsprogrammet blevet kritiseret for at fokusere ensidigt på livsstilsfaktorer - navnlig rygning - i stedet for at tage fat om de ydre miljøfaktorer, som fx forurening, betydning for folkesundheden. Regeringens prioritering er imidlertid bevidst og baseret på en solid videnskabelig dokumentation. Rygning er nemlig den enkeltfaktor, som har størst betydning for folkesundheden, og der er derfor væsentlige sundhedsmæssige gevinster ved at sætte ind over for rygning. Rygning er også af verdenssundhedsorganisationen WHO udnævnt til at være det største sundhedsproblem.

Kræftens Bekæmpelse har beregnet, at ca. 30 procent og 17 procent af alle kræfttilfælde blandt henholdsvis mænd og kvinder kunne undgås, hvis ingen røg. Særligt slemt ser det ud for lungekræft, hvor hele 90 procent af tilfældene skyldes rygning. Rygning er også årsag til andre alvorlige sygdomme, som fx blodprop i hjertet og i hjernen og kronisk bronkitis.